

In de tijd, dat het bos vrijwel geheel uit dennen bestond ontbrak deze soort vrijwel geheel. In een stam die hars produceert, is het moeilijk een nestholte uit te hakken. De broedgevallen uit de jaren negentig vonden dan ook plaats in abelen langs het Piet Florisdal en de Randweg. Staatsbosbeheer zorgde voor extra broedgelegenheid door dennen te 'ringen' waardoor verspreid in het bos dode dennenstammen beschikbaar kwamen. Dit werd door de spechten op prijs gesteld.

Een ander voorbeeld is de toename van de Pimpelmees. Deze mees foerageert vooral in loofhout. De broedgevallen vonden vroeger dan ook alleen plaats bij het Piet Florisdal en langs de Randweg. Van 1-2 paar in de jaren negentig is het aantal nu toegenomen tot 19 paar!

Helaas is de Kuifmees, de meest uitgesproken naalddhoutvogel onder de mezen, de laatste twee jaren hier niet meer als broedvogel aangetroffen. In het boek "Tussen tulpen en de zee" uit 2011 wordt voor het Noordwijkse duinbos nog 15-18 paar opgegeven.

Aan de andere kant zijn er verschillen die los staan van de bosontwikkeling, maar toe te schrijven zijn aan landelijke trends in de laatste dertig jaar. De Zwarte Specht vestigde zich eind jaren zestig in de bossen van de duinstreek, maar verdween weer begin jaren negentig. De Zomertortel was rond 1980 een talrijke broedvogel met alleen al in de Noordduinen 40 broedparen. Tegenwoordig is deze soort nergens meer in onze regio te vinden. De Boomklever broedde rond 1990 uitsluitend in de bossen van de landgoederen en breidde zich pas na 2000 verder uit naar de binnenduinstrand. Met de Fazant was het snel afgelopen toen de Vos zich in de duinen vertoonde en het uitzetten van jonge Fazanten verboden werd. De Buizerd was een zeldzame broedvogel in West-Nederland en nam na 2000 overal in ons land sterk toe, waardoor deze soort in veel regio's de talrijkste roofvogel werd. Tenslotte kunnen Halsbandparkiet en Putter worden genoemd als soorten die landelijk in opmars zijn en ook de Noordduinen als broedgebied hebben ontdekt.

BMP-telling Noordduinen-West Noordwijk 2019

Geïnterviewd door Ezra Mandemaker en Arco Mandemaker

BMP-plot 37. Grootte 57,06 hectare

Kaart BMP Plot Noordduinen-west

Het plot Noordduinen-west bevindt zich ten zuiden van de Duindamseslag tussen het Noordzeestrand (ten westen) en het fietspad dat door de duinen loopt (ten oosten). Het gebied wordt in de lengterichting doorkruist door de Oorlogsweg, waarlangs het uitzichtpunt Kachelduin is gelegen.

Waar de zeereep, het deel ten westen van de Oorlogsweg, zich laat beschrijven als droog duinlandschap met goed ontwikkelde struwelen met Duindoorn, Vlier en Wilde liguster, laat het terrein ten oosten van de Oorlogsweg zich kenmerken door een veel opener karakter. In de maanden voorafgaand aan de broedvogelinventarisatie werden bovendien in het deel ten oosten van de Oorlogsweg door Staatsbosbeheer werkzaamheden uitgevoerd in het kader van Programma Aanpak Stikstof (PAS), waarmee het open karakter van dit deel een nog duidelijker accent heeft gekregen. Er werden stuifkuilen gegraven, duinvalleien ontdaan van ongewenste vegetatie, om de wind vrij spel te geven en het zand te laten verstuiwen van strand naar achterland. Welk effect het resultaat van deze werkzaamheden op de broedvogelstand heeft gehad, valt helaas niet vast te stellen, omdat het plot Noordduinen-west al sinds 1997 niet meer op broedvogels is geïnterviewd en de BMP-A-telling van 2019 dus geen recent vergelijkingsmateriaal voor dit specifieke deel van het gebied ter beschikking heeft.

Arco en zoon Ezra op pad in Noordduinen-west

In de tabel zijn ook de inventarisaties van Arie Cramer en Jan Glasbergen, 1984 t/m 1997, opgenomen om te laten zien welke veranderingen zich ten opzichte van deze periode hebben voorgedaan.

Onze eerste kennismaking met dit inventarisatiegebied vond plaats in januari 2019, toen wij met de kort daarvoor verkregen onderzoekvergunning het terrein verkenden. In de zeereep werkten we ons door dicht struweel.

Begaanbare paden bleken vaak te ontbreken. Regelmatig

moesten we dan ook dwars door het duindoornstruweel om alle uithoeken

van het terrein in kaart te kunnen

brengen. Toch werd deze eerste kennismaking met het plot, naast een

stekelige ervaring, ook een veelbelovend voorproefje met negen

opvliegende Houtsnippen! De zeereep, die met zijn dichte

duindoornstruweel een prikkende hel is om te inventariseren, bleek in de

maand mei een paradijs voor Grasmussen en Nachtegalen.

Ongekende aantallen streken in Noordduinen-west neer en vestigden

er een territorium. Een onverklaarbare hoeveelheid, die, na

overleg met Sovon, in de landelijke trend van 2019 bleek te passen. Waar

in het westelijke deel van het plot de Boomleeuwerik volledig ontbrak,

werden in het deel oostelijk van de Oorlogsweg maar liefst 7 territoria

geteld. Maar er bleek nog meer moois in het verschiet te liggen. Op

24/5 liepen Ezra en ik na een avondbezoek terug naar onze fiets.

Filosofierend over de vraag hoe groot de kans was dat we nog een Houtsnip

zouden tegenkomen, stonden we ineens aan de grond genageld naar

een ratelende Nachtzwaluw te luisteren. Op de avond van 25/5

keerden wij terug naar dezelfde locatie, waar het nu stil was. Iets

zuidelijker wisten we de ratel echter opnieuw op te pakken en dit keer

kregen we de Nachtzwaluw zelfs roepend tijdens het vliegen te zien.

Na contact met Casper Zuyderduyn en Leo Schaap te hebben

opgenomen, werd deze bijzondere verschijning voor de gemeente

Noordwijk nog vele malen door meerdere waarnemers waargenomen,

waarbij werd vastgesteld dat het zelfs om meerdere exemplaren ging. De

Houtsnippen waar wij op 24/5 nog op

hoopten, konden tijdens het avondbezoek van 25/5 daadwerkelijk aan het lijstje worden toegevoegd. Een nieuwe mijlpaal! Waar de enige smet nu nog was dat we zowel Nachtzwaluw als Houtsnip helaas net buiten ons BMP-plot hadden waargenomen, werd deze smet niet lang daarna weggenomen door territoriale waarnemingen van beide soorten binnen het eigen plot! Tussen 5/3 en 28/6 werden in totaal 10 volledige bezoeken afgelegd: 1 ochtendbezoek, 7 zonsopgangbezoeken, 1 avondbezoek en 1 nachtbezoek.

BMP Noordduinen-west																
Soort	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	2019	
Bergeend	0	0	0	1	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	
Blauwborst	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
Boomleeuwerik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	
Boompieper	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Bosrietzanger	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Braamsluiper	0	3	2	2	1	2	2	2	2	12	4	3	2	4	11	
Ekster	5	7	7	8	8	8	8	7	6	8	8	10	7	9	4	
Fazant	1	2	1	1	1	1	1	1	1	3	2	2	2	1	0	
Fitis	21	14	13	16	24	22	16	10	7	7	9	10	11	14	30	
Gaai	1	1	1	1	1	1	1	3	1	2	1	1	1	1	5	
Gekr. Roodstaart	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
Grasmus	15	15	11	17	21	15	13	10	9	12	11	10	9	13	45	
Graspieper	12	7	7	6	9	18	22	17	22	17	16	22	9	16	19	
Groenling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
Grote B. Specht	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
Heggenmus	20	19	25	24	27	17	16	13	18	18	17	13	11	10	29	
Houtduif	10	13	14	9	7	7	8	8	5	8	16	8	14	17	6	
Houtsnip	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
Kievit	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Kneu	35	30	25	14	12	12	10	9	9	6	4	7	8	9	17	
Koekoek	2	3	2	2	3	2	1	1	2	1	2	3	2	2	1	
Koolmees	2	3	1	3	3	1	0	0	0	3	0	1	2	3	21	
Kuifmees	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	
Merel	5	5	6	3	5	6	3	2	2	4	7	6	2	4	11	
Nachtegaal	6	9	14	16	13	11	11	15	14	12	16	17	20	14	54	
Nachtzwaluw	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
Patrijs	2	4	3	3	2	3	1	1	0	0	0	1	0	0	0	
Pimpelmees	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	
Ringmus	0	1	2	3	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	
Roodborst	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	8	
Roodborsttapuit	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	2	0	8	
Sprinkhaanzanger	0	1	2	1	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	
Tapuit	5	4	6	6	7	9	7	6	2	4	6	8	4	5	0	
Tijftjaf	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	
Torenvalk	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Veldleeuwerik	15	16	14	12	12	13	12	11	4	1	0	0	0	0	0	
Vink	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	
Wilde Eend	1	1	2	2	1	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	
Winterkoning	0	1	1	0	1	8	8	3	1	1	7	5	4	2	9	
Wulp	2	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Zanglijster	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
Zomertortel	3	1	3	1	1	3	4	3	3	2	0	2	0	2	0	
Zwarte Kraai	0	2	2	2	2	1	0	0	1	1	1	1	2	1	3	
Aantal territoria	168	163	166	155	165	164	145	126	111	123	128	133	112	127	311	
Aantal soorten	24	24	25	25	25	24	19	21	20	20	17	22	18	18	28	

Tabel BMP 2019 vergeleken met periode 1984 t/m 1997

